

Fotografie Richarda Vaneka

18.10.2007

Literárno-výtvarná kaviareň AF Café, ktorá je súčasťou kníhkupectva Artforum na Bottovej ulici v Žiline opäť pozýva priateľov výtvarného umenia do príjemného a trochu zmeneného prostredia na výstavu. Keďže mesiac november je už tradične mesiacom fotografie, celkom prirodzene sa do pozornosti v AF Café dostala fotografia. Vernisáž výstavy fotografií Richarda Vaneka, nazvaná Remembering of Childhood (Spomínanie na detstvo) sa uskutoční **v utorok 23. októbra o 16. h.**

Richard Vanek (na snímke, narodený v roku 1967) vyrastal v Žiline, tu vyštudoval gymnázium aj vysokú školu, ale už osem rokov je jeho domovom mestočko Rijen v Holandsku, kam sa odsťahoval aj s rodinou. Od detstva sa venoval fotografovaniu. Naplnenie svojich pocitov a predstáv vkladá do civilnej, čierno-bielej fotografie, ktorú prepája s osobnými pocitmi a zážitkami.

Nostalgia, ktorá na nás z takýchto záberov väčšinou pôsobí je často krát zámerná. Jeho obrázky sú akoby vytrhnuté z času a priestoru, máme pocit, že mohli vzniknúť dnes rovnako ako pred mnohými rokmi. Kolekcia dvoch desiatok fotografií aspoň na nejaký čas vráti Richarda Vaneka jeho priateľom do nášho mesta a iste osloví a zaujme i mnohých ďalších. Výstava fotografií Remembering of Childhood potrvá v kaviarni AF Café **do 30. novembra.**

-da-,
snímka archív

"Keď nemáte meno, ani najlepšia fotka vám nepomôže"

26.10.2007

S Richardom Vanekom o Holandsku, fotografiách a jeho výstave

Aj keď Richard Vanek (na snímke) žije už niekoľko rokov v krajine tulipánov, kvetiny nefotí. V svojej tvorbe sa zameriava na čiernobiele zábery. Nevadí mu, keď ho zvečňujú iní, ale vo vlastnej zbierke má asi iba dva autoportréty. Jeho fotografické začiatky siahajú do detstva, keď vyvolával prvé filmy v kúpeľni rodičov svojo kamaráta. Aj keď sa narodil v Považskej Bystrici, od svojich dvoch rokov žil v Žiline. Keďže je november mesiacom fotografie, môžete si tvorbu R. Vaneka vychutnať v AF Café (kaviareň pod kníhkupectvom Artforum na Bottovej ulici). Remembering of childhood je sprístupnené **do 30. novembra.**

„V Žiline som vystavoval ešte ako študent. Čo ma sem po rokoch láka späť? Ľudia. Stále ich poznávam viac,“ začína Richard Vanek, ktorý už osem rokov žije spolu s rodinou v Holandsku, kde sa ako sám priznáva ešte stále cíti ako cudzinec. **„Aj keď Holandsko nie je až tak ďaleko, spôsob akým sa tam žije je iný. Lepšie sa mi komunikuje s ľuďmi so slovenskou kultúrou. Hoci sa už aj tu cítim trošku ako cudzí,“** usmieva sa fotograf a pokračuje: **„Je to také... človek v podstate nemá domov. Odcestoval som do inej krajiny a aj napriek tomu, že ovládam jazyk, poznám svojich susedov, neprežil som tam tridsať rokov. Nemám tam kamarátov zo školy, s ktorými kedysi hrával futbal.“**

Richard začal fotografovať, keď mal osem rokov. **„Začali sme s kamarátom vyvolávať prvé filmy v kúpeľni jeho rodičov,“** usmieva sa. **„Použil som mamin foťák. Robil som rodinné zábery, ale postupne som fotil čokoľvek.“** Aj keď vytváral aj farebné fotografie, už dlhšiu dobu sa venuje len čiernobielym. **„Myslím, že čiernobiele zábery majú oproti farebným, tú výhodu, že v nich nie je obsiahnuté všetko. Keď na ne človek pozerá, musí zapojiť vlastnú fantáziu. K perfektnej farebnej fotke nie je čo dodať.“**

Hoci Richard fotografuje už niekoľko rokov, skromne tvrdí, že sa ešte nepresadil. No dúfa, že to najlepšie len príde. **„Presadiť sa podľa mňa znamená žiť sa fotografiou. To nie je môj prípad. Nie som komerčný fotograf. Fotím to, čo chcem vyjadriť,“** usmieva sa. Aj keď mnoho súčasných fotografov používa na svoje výtvary staršie prístroje (pre väčšiu originalitu a osobitú snímky), Richard tvrdí: **„Dobry fotoaparát je pre mňa ten, pri ktorom zabudnem, že fotím. Musí byť mojou súčasťou. Pokiaľ spĺňa túto podmienku, je mi jedno akej je značky. Či novší, alebo starší.“**

Rodený Slovák nepoužíva digitálne fotoaparáty. Ostáva verný foteniu na film. **„Moment prekvapenia, keď ho vyvolávam, stojí za to.“** V Holandsku väčšinou nemajú ľudia na oknách záclony. O tom, či to potvrdzuje ich otvorenosť Richard hovorí: **„Holanďania sú veľmi ústretoví, keď ste turista. Vtedy vám veľmi radi pomôžu. Akonáhle zistia, že ste ich sused a ostanete ním roky, vytvorí si odstup.“** Aj jemu sa páčia okná bez záclon, no keďže žije na dedine (kde sa všetci poznajú) po niekoľkých rokoch zvolil závesy. **„Nie je príjemné, keď máte chodník priamo pod oknom a ľudia k vám neustále pozerajú,“** smeje sa.

O súčasnej podpore kultúry na Slovensku tvrdí: **„Dlho som tu nebol, takže sa mi ťažko posudzuje. Ale myslím si, že situácia na Slovensku je to podobná ako v každej inej krajine Európy. Pokiaľ dostanete príležitosť presadiť sa a fotíte**

to, čo sa chce, potom to ide. Pokiaľ to nerobíte, nemáte šancu. Rovnako ste stratení bez kontaktov. Tie sú o všetkom. Ak vás ľudia poznajú a máte meno, predáte aj zlú fotku. Keď nie, ani najlepšia fotka vám nepomôže.“ Richard Vanek úprimne pochybuje, že by sa na Slovensku užíval iba fotografovaním, hoci: **„Keď niekto niečo chce, vždy sa to dá dosiahnuť. Aj keď je to riziko.“** Nostalgicky pritom dodáva, že by bolo krásne, keby jeho hlavnou prácou bolo fotografovanie. I keď ho terajšie povolanie učiteľa naplňuje. Študoval počítače a aj v Holandsku robil ako programátor. **„Mojim bolo byť učiteľom. A to sa mi aj podarilo. Vyučujem v jednej firme lekárenský softvér. Je to zaujímavé, lebo veľa cestujem a komunikujem s ľuďmi z rôznych krajín.“**

Jeho výstava v AF Café Remembering of Childhood už v samotnom názve prezrádza hlavnú myšlienku - pripomínanie si detstva. **„Chcel som osviežiť pamäť dospelým, aby nezabudli, že kedysi boli deťmi. Zároveň som im chcel ukázať, ako sa vtedy dívali na svet. Aby si spomenuli vlastné detstvo a nemysleli si, že teraz je všetko iné,“** prezrádza fotograf.

Kurátorka výstavy je Darina Arce. **„Každý z nás si z detstva odnáša osobitý zážitok. Pohľad z prvého snehu na tráve, kolotoče, alebo nádobu s medom.... Toto sa odráža v Richardových fotografiách,“** hovorí D. Arce a pokračuje: **„Dnes už fotí pomaly každý, ale dobré fotky sa nedajú ľahko urobiť. Čítala som, že dobrá fotografia je tá, ktorá dokáže spojiť fotografa a diváka spôsobom, že keď na ňu divák hľadí, vznikne u neho taký istý pocit, ktorý mal fotograf, keď ju vytváral. A to sa nám pri tejto výstave podarilo.“**

Kurátorka dodáva, že v AF Café sa snažia predstavovať najmä nezávislých umelcov, ktorí tvoria čisto pre radosť. Keďže sa u nich predstavil už aj anglický umelec žijúci na Slovensku, je rada, že teraz je v priestoroch kaviarne tvorba od Slováka žijúceho v zahraničí. **„Dúfam, že sa nám podarí osloviť viac ľudí, ktorí videli svet,“** hovorí na záver.

Katarína Marčeková
Snímky autorka
a www.richard-vanek.eu